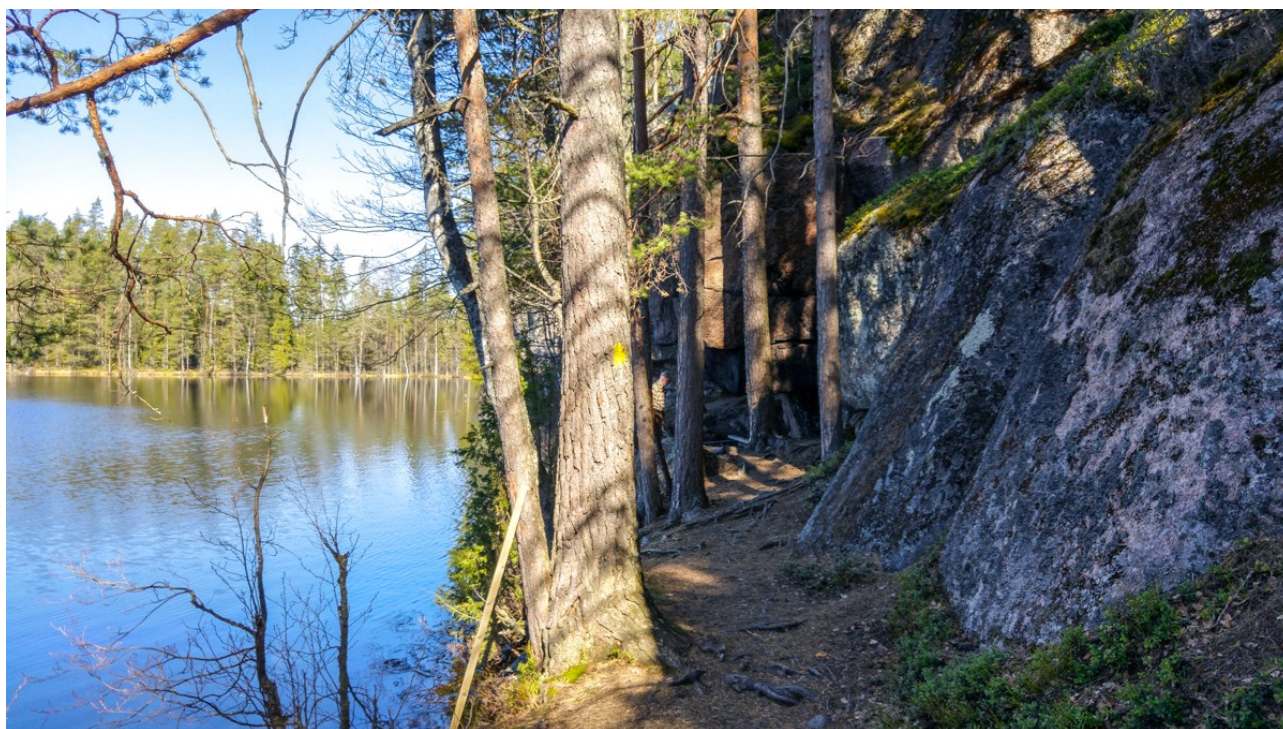


# ORIVEDEN LUONTOPOLUT JA RETKEILYREITIT



Liikuntapalvelut  
PL 7, 35301 Orivesi  
[www.orivesi.fi](http://www.orivesi.fi)

## OPPAAN KÄYTTÄJÄLLE

Kädessäsi on tarkistettu painos (kesä 2019) Oriveden luontopoluista, melonta- ja retkeilyreiteistä. Opas antaa perustiedot reiteistä. Kartat ovat ohjeellisia joten niiden avulla ei kannata suunnistaa paikasta toiseen. Pääasiassa reitit ovat maastossa hyvin merkittyjä. Reittien ylläpitäjät pyrkivät parantamaan reittien varustetasoa ja opastusmerkintöjä. Huomaathan, että reiteillä ei ole talvikunnossapitoa.

# JOKAMIEHENNOIKEUS

## sallittua on muun muassa

liikkua jalan tai  
pyöräillen  
muualla kuin pihamaalla



poimia  
luonnonmarjoja,  
sieniä ja kukkia



onkia ja  
pilkkiä



teltailla  
tai leiriytyä



viikonlopun tai muun lyhyen ajan

kulkea  
vesistöissä ja  
jäällä



## kiellettyä on muun muassa

roskata



nuotion tai  
avotulen

tekeminen ilman  
maanomistajan lupaa



häiritä

lintujen pesintää  
ja riistaeläimiä



kalastaa ja  
metsästää

ilman asianomaisia lupia



ottaa sammalta,  
jäkälää, maa-ainesta  
tai puuta



@ELY-keskus



## ERÄPYHÄN VIRKISTYSALUE

Eräpyhän patikkapolku sijaitsee Längelmäveden rajoittuvalla Eräpyhän luonnonsuojelualueella Uuherlan kylässä noin 20 kilometriä Oriveden keskustasta. Viitoitus on Eräjärvelle johtavalta tieltä no 3260 Eräpyhän paikallistielle, jonka varressa noin 5 kilometrin päässä viitta Nunnankirkontie ja Eräpyhä.

Eräpyhän virkistysalue sijaitsee Längelmäveden etelärannalla, luonnonsuojelualan keskellä. Virkistysalueen omistavat Oriveden kaupunki ja kolme muuta pirkanmaalaista kuntaa. Aluetta hoitaa pääasiassa Oriveden kaupungin liikuntapalvelut. Alueen pinta-ala on 1,67 ha. Virkistysalueella on laavu, tulentekopaikka, pöytä-penkkiyhdistelmä, laiturit ja käymälä. Eräpyhän patikkapolku kulkee alueen poikki rantaviivan tuntumassa.

Patikkapolun varrelta avautuvat upeat näkymät Längelmävedelle, korkein kohta on 145 merenpinnasta. Maasto on hyvin jyrkkärinteistä ja kivikkoista, osittain vaikeakulkuista, kasvisto runsaslajinen. Eräpyhän niemellä muinainen uhripaikka, Nunnankirkko. Alueella on myös vanha maasälpälouhos. Reitin pituus noin 3 km. Reitin varrella on alueen historiasta, maaperästä ja kasvistosta kertovat opastustaulut.

Pysäköintialueen läheiselle uimarannalle, tulentekopaikalle ja laavulle on esteetön reitti. Pysäköintipaikan vieressä on inva-wc.



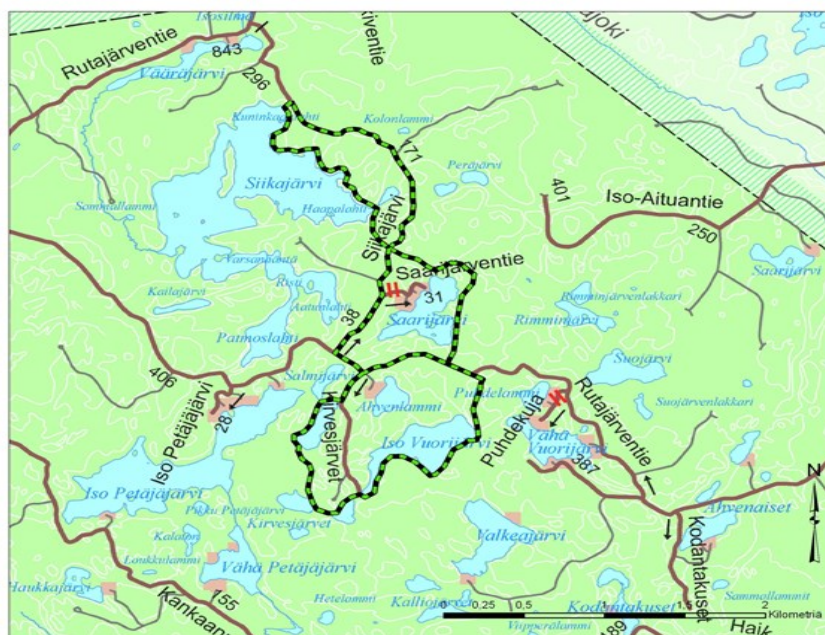


## ISO-VUORIJÄRVEN JA SIIKAJÄRVEN RETKEILYREITIT

Iso-Vuorijärven ja Siikajärven retkeilyreitit sijaitsevat Orivedeltä Ruovedelle johtavan kantatie 66:n länsipuolella, noin 13 km Orivedeltä pohjoiseen. Kantatien varressa opastusmerkki Vuorijärvi, josta noin 5 km reitistön lähtöpisteeseen. Iso-Vuorijärven retkeilyreitti on viitoitettu erämaaluontoon. Reitti kulkee enimmäkseen maastossa, osittain metsäautotiellä.

Reitti kulkee Iso-Vuorijärven kallioisella etelärannalla ja kiertää Kirvesjärvien ja Salmijärven kautta. Iso-Vuorijärvellä sijaitsevat riippukalliot ja luola ovat ainutlaatuiset Pirkanmaan alueella. Reitillä on nuotiopaikka Iso-Vuorijärven kallion alla. Kirvesjärvellä, joka sijaitsee reitin varrella, on laavu sekä tulentekopaikka Iso-Vuorijärven kallion alla. Reitin pituus noin 4 km. Reitti on osittain vaikeakulkuista, erityisesti Iso-Vuorijärven reunustaa kulkeva polku.

Siikajärven retkeilyreitti kulkee osittain maastossa ja osittain metsäautotiellä. Reitti kiertää Saarijärven ja Siikajärven itärannoilla sekä metsässä. Reitin kokonaispituus on 5,5 km, mutta mahdollisuus on kulkea vain lyhempi Saarijärven kiertävä 2,5 km reitti. Siikajärven kallioisilta rannoilta on erityisen upeat näkymät järvelle. Siikajärven rannalla on nuotiopaikka.



## PUKALAN VIRKISTYSMETSÄ

Oriveden länsipuolella, rauhallisella metsäalueella sijaitsevan Pukalan virkistysmetsän sydän on syvä ja kirkasvetinen Pukalajärvi. Etelä-Suomen Inariksi luonnehditun Pukalan syvimmäksi kohdaksi on mitattu jopa 54 metriä. Metsähallitus on rauhoittanut hallinnassaan olevat Pukalajärven pohjoispuolen rantametsät sekä saaret vuonna 1968.

Pukalan virkistysmetsä sijaitsee Orivedeltä Teiskoon johtavan Enokunnantien nro 3381 varrella. Opastus lähtöpaikalle on Enokunnantieltä. Oriveden suunnasta mentäessä Enokunnantietä ajetaan noin 7 km, josta risteys vasemmalle Pukalan alueelle. Tämän tien varrella on noin 3 kilometrin päässä Juurakon pysäköinti-alue ja noin 5,5 kilometrin päässä Siitinjärven pysäköinti-alue. Alueen kolmas pysäköinti-alue sijaitsee alueen eteläpäässä, Juurakosta noin 2 km Metsisianpolkua, minkä jälkeen vasemmalle Valkealahden tietä n. 1,5 km ja vielä uudelleen vasemmalle 1 km Roninmaan pysäköinti-alueelle. Alueella on reittejä, tulentekopaikkoja ja laavuja.

Siitinjärven pysäköinti-alue on pohjoisen rengasreitän lähtö- ja päätöspiste. Pituutta reitille kertyy 6,5 km. Pysäköinti-alueen läheisyydessä on tulentekopaikka ja telttailu-alue (paikka yhdelle teltalle). Reitän varrella on lisäksi Valkeajärven tulentekopaikka ja laavu, sekä Vähä-Musturin tulentekopaikka. Nähtävää reitän varrella ovat Lapinrauniot, pronssi- ja varhaisrautakautiset hautaröykkiöt.

Roininmaan pysäköinti-alue on eteläisen rengasreitän lähtö- ja päätepiste. Pituutta reitille kertyy noin 6 km. Reitän varrelta löytyy Roninmaan laavu ja tulentekopaikka. Laavun edustalla sijaitsevassa saareissa on tulentekopaikka sekä siltayhteys saareen.

Pukalan virkistysmetsän maasto on hyvin vaihtelevaa, jossa on korkeita kalliomäkiä ja varjoisia painanteita. Lukuisat järvet ja pienet metsälammet rikkovat metsämaisemaa. Virkistysmetsän suot ovat lähinnä pienialaisia puronvarsisoita ja suopainanteita.

Pukala on rauhallinen päivä- ja viikonloppuretkikohde, jossa on hyvät mahdollisuudet patikointiin sekä marjastamiseen ja sienestämiseen. Pukalajärven pohjoisosan kalliorantaiset saaret, salmet ja lahdenpoukammat taas tarjoavat suojaisan ympäristön mm. melontaan ja kalastamiseen.

Lisätiedot ja karttapohjat: [www.luontoon.fi/pukala](http://www.luontoon.fi/pukala) ja [www.retkikartta.fi](http://www.retkikartta.fi)



## Reitit

### Siitinjärvi - Valkeajärvi - Vähä-Musturi - Ikkala - Siitinjärvi, 6,5 km (pohjoisosa)

Pohjoisen rengasreititin lähtö- ja päätepiste on Siitinjärven pysäköintialue. Ikkalan kämpän eteläpuolella reitti yhdistyy eteläiseen rengasreittiin. Siitinjärven pysäköintialueelta on myös polkuyhteys Juurakon pysäköintialueelle. Pohjoisen rengasreititin maisemat ovat vaihtelevia. Polun kääntyessä Siitinjärveltä länteen Valkeajärvelle sukellaan rehevän tervaleppäluhdan kautta korpinoitkelmaan, jossa voi ihailla mm. hiirenportaita ja muita saniaisia. Välillä polku seuraa rauhallisen järven tai lammen rantaa, toisaalla kuljetaan nuorilla mäntykankailla ja käväistään rehevässä haavikossa. Reitti on merkitty maastoon sinisin maalimerkein.

Nähtävää: Lapinrauniot polun varressa

Palvelut: Siitinjärven tulentekopaikka ja telttailualue (paikka yhdelle teltalle), Valkeajärven tulentekopaikka ja laavu sekä Vähä-Musturin tulentekopaikka.

### Majalahti - Pukala - Iililampi - Iso-Musturi - Neejärvi - Majalahti, 6,0 km (eteläosa)

Roninmaan pysäköintialue virkistysmetsän eteläosassa on eteläisen rengasreititin lähtö- ja päätepiste. Iso-Musturin itäpäästä on polkuyhteys pohjoiselle rengasreitille. Eteläinen rengasreitti seurailee Pukalajärven rantoja. Rantakallioilta avautuu kauniit maisemat järvelle. Rantamaisemat vaihtuvat pohjoiseen mentäessä nuoriksi tai nuorehkoiksi havu- ja sekametsiksi. Iso-Musturista Neejärveen laskevan Rasinojan varressa on rehevää lehtomaista kasvillisuutta. Eteläisellä ympyräreitillä on paljon korkeuseroja. Reitti on merkitty maastoon sinisin maalimerkein.

Palvelut: Roninmaan laavu ja tulentekopaikka, laavun edustalla olevassa saarella tulentekopaikka, siltayhteys saareen.

### Juurakko - Siitinjärvi, 5,0 km

Juurakon pysäköintialueelta alkaa Siitinjärven tulentekopaikalle johtava polkureitti. Polku kiemurtelee Siitinjärven rannalle saakka lähinnä nuorissa männiköissä ja mäntysekametsissä. Siitinjärven rannalla on koivikoita ja sadan vuoden ikää tavoittelevia kuusikoita. Neejärvestä Pukalan Isolahteen laskevan puron varressa on huonokuntoinen vanha mylly. Reitti on merkitty maastoon sinisin maalimerkein.

Palvelut: Siitinjärven tulentekopaikka.

Lisätietoa kajakkien ja kanoottien vuokrauksesta:



Päivi Haikka, puh. 050 5477 202, [www.melontaa.fi](http://www.melontaa.fi)

## KIRKKOLAHDEN VIRKISTYSALUE JA ONNINPOLKU

Onninpolku on Oriveden keskustassa Kirkkolahden ympäri kiertävä valaistu luonto- ja patikkapolku, jossa talvella on hiihtolatu. Reitin lähtöpiste sijaitsee Säästäjientien ja Kirkkolahdentien risteyskohdasta rantaan päin vievän tien ala-osassa, jossa on myös parkkitilaa autoille. Lähtöpisteessä on pukutilat ja wc, jotka ovat auki kesällä.

Kirkkolahden virkistysalueella on uimaranta, beachvolley-kenttä ja Kirkkolahden ympäri kiertävä valaistu Onninpolku. Reitti soveltuu sauvakävelyyn, pyöräilyyn ja muuhun lenkkeilyyn. Talvella Onninpolulta pääsee keskustan kiskobussipysäkin kautta hiihtäen peltoja pitkin Tähtiniemeen ja Oriselälle. Jos sää sallii, talvella on latu myös Kirkkolahden jäällä. Latuja pidetään yllä mahdollisuuksien mukaan.

Reitin pituus on noin 2,5 km. Matkan varrella on pitkospuut, uimapaikkoja, levähdyspaikkoja ja kuntoiluvälineitä. Maisema on erittäin kaunis. Reitti on helppokulkuinen sekä hiekkapäällysteinen ja sopii kaiken kuntoisille.





## LEPPÄSTENVUOREN ULKOILUREITISTÖ JA PALTANMÄKI

Leppästenvuoren ulkoilureitistön lähtöpaikka sijaitsee Leppästentien varressa, jonne käännetään Rovastintieltä ja jatketaan noin 1km. Paikalla on Hiihtomaa parkkialueineen. Hiihtomaasta löytyy nuotiopaikka ja wc.

Leppästentietä eteenpäin jatkettaessa sijaitsee latukartta alueesta sekä opasteet reiteille. Toinen lähtöpaikka sijaitsee Ammattikouluntien Tampereseudun ammattiopisto Tredun vieressä. Parkkipaikkoina ovat Tredun ja Rovastinkankaan koulun parkkipaikat. Paikalla on opasteet reiteille.

Leppästenvuoren valaistu n. 5 km:n ulkoilureitti tarjoaa useita reittivaihtoehtoja. Talvella ylläpidetään kilpaladut 1, 2, 3 ja 5 km. Leppästenvuoresta on valaistu, noin 4 km yhdysreitti Paltanmäen kuntopolulle. Paltanmäellä on 0,5 km ja 1 km reitit. Koko reitin pituus on noin 13 kilometriä. Yhdysreittiä kuljetaan kahteen suuntaan. Reitit on merkitty puisin kyltein.

Leppästenvuoren reitistöltä on yhteys Teerijärven kierrokselle n. 12km, jota ylläpidetään talvella perinteisen tyylin latureittinä. Teerijärven rannassa on latukahvila, jonka aukiolot voit tarkistaa:

<http://orivedenlatukahvila.blogspot.fi/>.

Latukahvila järjestää talvisin myös tapahtumia, erityisesti lapsiperheille.

Karttoja alueelle [www.orivesi.fi](http://www.orivesi.fi).

Latujen kunnossapitotiedot:

<http://oriveden.ponnistus.sporttisaiitti.com>





## PAPPILANSELÄN LINTUTORNIREITTI

Pappilanselän pohjoisranta sijaitsee Oriveden aseman välittömässä läheisyydessä. Sinne pääsee kääntymällä Eräjärventieltä (3260) heti rautatiesillan ylityksen jälkeen Satamarannantielle ja ajamalla Satamarannantien päähän. Autot jätetään Satamarannantielle lähelle Pappilanselän rantaa levennykselle paikkaan, josta lähtee tie leiripappilaan ja jossa rantaa kohti saavuttaessa on vasemmalla lintutornikylytti. Tietä kuljetaan leiripappilaa kohti kunnes kulkusuunnassa vasemmalta lähtee pitkospuureitti lintutornille.

Lintutorni on Pirkanmaan Lintutieteellisen yhdistyksen vuonna 2008 perustama. Yhdistys on antanut sille nimen Valkosiipi. Myös leiripappilan rantojen läheisyydessä on usein suuriakin lepäileviä lintuparvia. Lisätietoja [www.pily.fi](http://www.pily.fi).



## KOPSAMO - PURNU MELONTAREITTI

Juupajoen Kopsamolta alkava ja Längelmäveteen Pitkäjärvellä laskeva vesireitti kulkee läpi kauneimpien Pirkanmaalaisten kulttuuri- ja maalaismaisemien. Reitti koostuu rauhallisista jokiosuuksista ja pienistä pääosin kapeista järvisuuksista. Reitillä on kaksi koskiosuutta, jotka on ehdottomasti ennakkotarkastettava. Reitti soveltuu erinomaisesti kaikentasoisille melojille ja reitille on hyvät kulkuyhteydet. Reitin pituus on noin 19 kilometriä.

Lähtöpaikka sijaitsee Kopsamon kylän pohjoisreunalla uimarannan yhteydessä. Lähtöpaikalle johtaa Sahrajärventieltä viitoitettu tie. Lähtöpaikan varustuksiin kuuluvat mm. käymälä, lähtölaituri, istuinpenkit ja opastustaulu. Melonta alkaa Kopsamojärven ylityksellä kohti Pärinjokea, jonka suulta voi myös aloittaa melonnan. Pärinjokea melotaan kilometrin verran ja saavutaan Kylmälammille. Kylmälammien eteläpäästä alkaa Pusujoki, jonka suulle Pusuvuoreen on rakennettu laavu ja nuotiopaikka. Rantautumislaituri on rakennettu helpottamaan maihinnousua, käymälä kuuluu myös paikan varustukseen. Pusujokea pitkin melotaan Kattilalahteen, jonka eteläpäässä alitetaan paikallistien silta, ja jatketaan tiheäkasvuiselle Jaarilansalmelle. Jaarilansalmesta melotaan Mellinselälle, josta matka jatkuu kohti Kokkilansalmea, missä on rantautumispaikka.

Sillan alituksen jälkeen saavutaan Kokkilanselälle, josta matka jatkuu kohti Aakkolan-/ Savonjokisuuta. Melotaan rauhallista ja erämaista jokiosuutta noin kaksi kilometriä ja saavutaan Aakkojärvelle, joka on merkittävä lintujärvi. Aakkojärven jälkeen alkaa Leppähampaanjoki, joka laskee Aurikkojärveen. Tällä välillä ovat reitin ainoat koskipaikat Leppähampaankoski ja Putaankoski, jotka on aina ennakkotarkastettava. Kivisillan alittavan Leppähampaankosken voi ohittaa, rantautumispaikat ovat kosken ylä- ja alapuolella laskusuuntaan oikealla rannalla. Kokenut meloja voi laskea kosken korkean veden aikana. Alempi Putaankoski on vaativampi ja rantautumispaikka on kosken oikealla rannalla. Tämä koskipaikka on varmintä ohittaa kajakkeja uittaen pitempää uomaa alas suvanton. Koskien ohittaminen onnistuu siis helposti myös maita myöten, mikä on myös suositeltava vaihtoehto.

Ennen Putaankoskea on tulipaikka. Putaankosken jälkeen saavutaan Aurikkojärvelle, jota melotaan noin kolme kilometriä, jolloin saavutaan Aurikkolahteen. Aurikkolahdessa on tulipaikka, käymälä ja lähde. Järven rannalla kohoavat komeat kalliot, joille voi kiivetä katselemaan maisemia. Sulkusalmissa on myös rantautumispaikka. Sulkusalmen jälkeen saavutaan Laasojärvelle, jonka eteläpäässä on rantautumispaikka ennen maantiesiltaa. Tähän voi lopettaa melonnan tai matkaa voi jatkaa Purnuun johon on matkaa noin kaksi kilometriä. Purnun taidekeskuksen palvelut ovat käytettävissä sen aukioloaikoina.

Melontareitillä noudatetaan roskatonta retkeilyä, eli maastossa ei ole järjestettyä jätehuoltoa, vaan retkeilijöiden toivotaan kuljettavan omat roskansa pois. Tulenteko on sallittu vain rakennetuilla tulipaikoilla. Metsäpalovaroituksen aikana tulenteko on kielletty.

Lisätietoja kajakkien vuokrauksesta: Päivi Haikka, p. 050 5477 202 [www.melontaa.fi](http://www.melontaa.fi), Heikki Salomaa, p. 0400 233 746 Längelmäveden Venematkat Oy [www.venematkat.fi](http://www.venematkat.fi)

Lisätiedot: [www.orivesi.fi](http://www.orivesi.fi), [www.juupajoki.fi](http://www.juupajoki.fi)

Purnun taidekeskus: [www.purnu.fi](http://www.purnu.fi)



## MUUT LÄHISEUDUN HYVÄT RETKEILYREITIT

**Sinivuoren luonnonpuisto** sijaitsee Eräjärven Järvenpäästä noin 3 km päässä Västilään johtavan tien (3253) varrella. Paikalla ei ole karttaa.

**Kangasalan Kaarinan polku** sijaitsee noin 20 km Orivedeltä etelään päin, Lihasulan risteuksen kohdalla. Polkuja on molemmin puolin 9-tietä. Reitin pituudet vaihtelevat. Kokonaisuudessaan reitistöä on noin 60 km. Reittien varrella on laavuja ja tulentekopaikkoja. Kartat ja lisätiedot [www.kangasala.info](http://www.kangasala.info).

**Isojärven kansallispuisto** sijaitsee Oriveden itäpuolella Kuhmoisissa. Opasteet paikalle löytyvät 9-tieltä Längelmäen kohdalta, josta käännytään Länkipohjaan päin. Reittejä on Heretyn luontopolku 3km, Lortikanvuoren luontopolku 3km sekä rengasreittejä 4,5 kilometristä aina 11 kilometriin asti.

Kansallispuistossa voi edetä kävellen tai pyörällä ja joitakin matkoja jopa lastenvaunujen kanssa. Katso lisää [www.luontoon.fi](http://www.luontoon.fi) ja hae hakukoneen avulla hakusanalla Isojärvi.

**Korkeakoskella sijaitsee Juupajoen rotkon** retkeilyreitti, joka on pituudeltaan 1,5 km. Reitin varrella on opastetauluja. Lähtöpaikka on Koskenjalan kenkämuseon parkkipaikalta, josta polku lähtee jyrkästi alaspäin. Paikalla on kartta. Lisätietoa [www.juupajoki.fi/luontokohteet](http://www.juupajoki.fi/luontokohteet).

**Siikanevan kansallispuisto** sijaitsee aivan Oriveden pohjoisrajalla noin 20 kilometriä Oriveden keskustasta Ruoveden suuntaan kantatie 66:n varressa, jossa on opaste. Lähtöpaikka sijaitsee Ollinkiventien varressa. Siikaneva on Pirkanmaan laajin yhtenäinen soidensuojelualue ja tärkeä suotutkimus- ja opetuskohde. Se sijaitsee pääosin Ruoveden alueella, mutta sen eteläisin osa on Oriveden puolella.

Siikanevalla on retkeilyreitti, joka kulkee avosoilla pitkospuita pitkin ja metsäsaarekkeissa poluilla. Lähtöpaikalta lähin nuotiopaikka on alle kilometrin päässä ja toinen nuotiopaikka ja laavu on kolmen kilometrin etäisyydellä. Koko reitin kiertämisestä matkaa kertyy kymmenen kilometriä.

Siikanevalla kulkija voi aistia laajan suoalueen rauhan ja eloisuuden samaan aikaan. Siikaneva onkin vaikuttava päiväretkikohde etenkin lumettomaan aikaan. Laajat suokentät levittäytyvät kulkijan ympärille, kunnes aukeus vaihtuu välillä vanhan metsän saarekkeiden hämyiseen tunnelmaan.

Lisätietoja [www.luontoon.fi](http://www.luontoon.fi).

Alueellamme retkeilyopastuksia tarjoaa:

Seikkailuapinat: Heidi Savolainen , 040 770 9874 , [heidi@adventureapes.fi](mailto:heidi@adventureapes.fi) , [www.seikkailuapinat.fi](http://www.seikkailuapinat.fi)

